

Cordeu-vos els cinturons

DAVID MIRÓ, periodista

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 2.01.10

L'any 2010 s'obre sota el signe del canvi i amb el so d'un vell rellotge de fons, el que marca el temps de les deliberacions del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut de Catalunya. Sentència al marge, la demoscòpia apunta que CiU tornarà a ocupar la Generalitat abans que comenci oficialment la nova dècada. El problema per als analistes és que el camí, d'aquí fins a les eleccions (previstes en principi per a la tardor que ve, curiosament per quan s'anuncia també la recuperació de l'economia), està tan ple d'incògnites que ningú pot assegurar del cert què passarà. Per això l'únic consell raonable que es pot donar al lector és que es cordi el cinturó abans de transitar per aquest inestable i impredecible 2010.

Si es compleixen els pronòstics, ben aviat hi haurà sentència, i amb ella entrarem de ple en la precampanya electoral. El president Montilla ha redoblat els últims dies les crides a la unitat del catalanisme, coneixedor que el poder institucional val el seu pes en or en moments de crisi, i per aquest motiu aspira a imposar des de la plaça de Sant Jaume una resposta unitària liderada per ell. El problema és que cada dia que passa es fa més difícil que el líder de Convergència i Unió, Artur Mas, accepti fer-se una foto amb qui serà el seu principal oponent electoral. Per això el rellotge és important. I per això el to del principi d'any el marcarà la resposta que doni CiU a la sentència, és a dir, si dona per trencat o no el pacte establert entre Mas i Zapatero i se situa definitivament en el postautonomisme.

El tic tac del rellotge també afectarà les lectures. Com més a prop de les eleccions estiguem, més difícil serà per a CiU i ERC transigir amb qualsevol retallada. Fixeu-vos cap on ens porta això en el cas d'una sentència que resulti acceptable per al PSC, però no per a CiU. Hi pot haver un Parlament a finals d'any on només el PSC, el PP (Sánchez-Camacho sospira per una sentència que li permeti pujar al carro estatutari) i potser ICV-EUiA defensin el text legal. I, davant d'aquests, un bloc format per CiU i ERC partidari de superar-lo i d'emprendre (encara que amb matisos) una via de xoc contra l'Estat. Aquest podria ser el resultat final d'un lloable, però finalment fallit intent de buscar l'encaix de Catalunya a Espanya.

Però ara mateix ningú sap amb certesa quines conseqüències electorals o polítiques pot tenir la decisió del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut. La incògnita és tan gran que ni tan sols el Partit Popular és partidari de forçar una màquina que pot obrir-li la terra sota els peus a Catalunya i impossibilitar-li qualsevol acord amb CiU.

El sentit comú (i les filtracions) dicta que els magistrats es posaran d'acord per canviar la destal pel bisturí. Però el cansament i el desgast són tan profunds que és molt probable que ja sigui tard per a solucions que sonin a tripijoc. S'haurà de vigilar tant el fons de la sentència com la posada en escena i la reacció de la dreta mediàtica, perquè com més vociferi, més acceptable la convertirà per als catalans.

En paral·lel al debat de l'Estatut, a més a més, s'han produït alguns fenòmens sociològics que val la pena recalcar ara.

Per una part, un cansament generalitzat de la política que dispara cap a fronts diversos. Els sondejos indiquen que en les pròximes eleccions el vot en blanc pot ser la gran (i desagradable) sorpresa, a més a més d'una elevada abstenció. El camp sobiranista està en plena ebullició, amb tics antipolítics i temptacions populistes que poden acabar per desbaratar tots els pronòstics. La gran incògnita és si finalment hi haurà una candidatura potent amb un candidat carismàtic com Joan Laporta, capaç d'esgarrapar un grapat d'escons.

Al costat oposat, el de l'espanyolisme desacomplexat, també hi ha moviment: UPyD, Ciutadans i Montserrat Nebrera pugnarán per aquest vot nacionalista i identitari que beu de la font d'*El Mundo* i la COPE, i que desdenya la hipocresia d'Alicia Sánchez-Camacho. Per la seva part, a l'extrema esquerra, ICV-EUiA també pot patir fugues (¡ai!, els Mossos) cap a formacions antisistema.

Aquest fenomen de dispersió de l'oferta electoral contrasta amb un altre també detectat en algunes enquestes i que està més relacionat amb la crisi econòmica. I és que entre els electors es pot imposar la idea de reforçar les grans formacions polítiques, CiU i el PSC, en detriment de la resta de partits. Sembla clar que la fórmula del tripartit, com a marca associada a un relat governamental, no ha acabat de triomfar. Espectacles de vodevil de l'impost de successions o el fiasco que s'augura amb les vegueries reforcen aquesta imatge, tan grata a CiU, de desori i guirigall. Com a conseqüència, l'oferta d'un Govern fort serà un dels missatges clau. I això donaria peu a l'accentuació, encara més si és possible, de la confrontació entre Artur Mas i José Montilla.

Com veuen, hi ha massa mines perquè els partits tinguin definida una estratègia clara. CiU pateix una certa eufòria paralitzant, on es veu novament tan a prop dels despatxos que tem prendre qualsevol decisió que molesti algú. Per exemple, ¿què ha de fer durant les consultes dels mesos de febrer i abril? Mentrestant, el PSC confia en el binomi Montilla-Castells tant per sortir de la crisi com per mantenir tensa, sense trencar-la, la corda amb Madrid. El gran problema socialista és que quan la imatge del president Rodríguez Zapatero cau a Catalunya, també se'n ressent una part del seu electorat. Així que per tapar-se la cara (catalanista) han de deixar freds els peus (espanyolistes).

Però, una vegada més, el joc de les majories al Parlament dependrà del que li passi a Esquerra. Els republicans tenen un any per evitar que el seu electorat es deixi seduir pels cants de sirena de Laportas, Carlesmoras i Carreteros i explicar de què ha servit el seu pas pel Govern tripartit. Les enquestes apunten més aviat a una patacada considerable just quan el sentiment independentista és més elevat.

Aquesta és una de les paradoxes que pot deparar aquest any 2010 que comença, en què una sola cosa és segura: sense un resultat digne d'ERC, l'esquerra ho tindrà molt difícil, per no dir impossible, per repetir al Govern. Repetim-ho: cordeu-vos els cinturons.